

Fang-og-slipp eller fang-og-spis

Du kan velge om du vil ta med en fin fisk hjem eller om du vil sette den tilbake, men som sportsfisker kan du ikke velge å ta avstand fra fang-og-slipp-fiske fordi du ikke liker selve ideen. Det høres kanskje bastant ut, men det er faktisk ikke forenlig med sportsfisket som idé, å alltid ta livet av all fisk uten unntak. Sportsfiske handler om å fiske på en slik måte at det ikke fører til unødvendig belastning på fiskebestanden og på enkeltfisk. Det betyr også at man i noen tilfeller alltid må være i stand til å sette fisk tilbake, det enkle eksempelet er småfisken som skal sikre de kommende årenes sjørretfiske.

Fisk som skal settes tilbake skal ikke være skadet, det er uforsvarlig å satse på at fisken klarer seg selv om den ser litt redusert ut. Det er enkelt sagt tre typer skader fisken kan pådra seg på land, dersom vi ikke er nøye med hvordan den behandles. Skader i munn eller gjeller fra kroken kan føre til at den blør, et lite stikk vil den ikke ta skade av, men blør den mye og særlig om den blør fra gjellene, bør den ikke settes ut igjen. Skader i slimlaget oppstår lett når fisken kommer i kontakt med tørre overflater som drar vekk slimet. Det kan være en tørr håv, en genser eller ei jakke, eller det kan være på bakken. Slimlaget er fiskens beskyttelse mot bakterier, sopp og parasitter, slik vår hud er det. Når slimlaget blir fjernet, selv bare på et mindre område, vil fisken være svært utsatt for soppangrep og infeksjoner. Den siste skadetypen som lett kan oppstå er indre skader, på ryggraden eller på de indre organene. Slike skader kan særlig oppstå dersom fisken løftes opp feil. Husk at en fisk er vant til å leve i vektløs tilstand – i vannet, belastningen på kroppen blir derfor stor i luften hvor den ikke lenger er vektløs. En fisk som løftes etter hodet kan få skader på nakken og ryggraden, uten støtte under buken vil også innvollene kunne bli skadet. Særlig vil stor fisk kunne få store skader ettersom den jo veier forholdsvis mer over vann.

Det er selvsagt en god skikk å ønske å sette tilbake mest mulig av fisken man lander, men man bør altså ikke gjøre dette uten at man føler seg sikker på at fisken overlever. Dette gjelder selvsagt om fisken er liten eller stor, utgytt eller i god kondisjon. Særlig det siste temaet, fiskens kondisjon, kommer ofte opp blant sjørretfiskere. Mange mener at sjørretens verdi som sportsfisk henger sammen med kondisjonen, altså hvor tung den er sett i forhold til lengden. I tillegg skal fisken selvsagt være blank – ikke brun. Det er ingen tvil om at blank og feit fisk normalt er de flotteste matfiskene, mens utgytt og slank fisk er uegnet til mat. Dette er nettopp også poenget med kondisjonen, det er et mål på fiskens matverdi. Etter mitt syn burde slike mål ikke være det framhevende målet for sportsfiskere, kondisjon er en anakronistisk måleenhet som har lite med hvor verdifull fisken er rent sportsfiskemessig. En trekilos sjørret som er litt slank vil vel tross alt være langt mer verdifull sportsfiskemessig enn en feit halvkilosfisk? I mange sjørretkonkurranser er den faktisk ikke det, har den for lav kondisjonsfaktor teller den ikke med.

Det er en god regel å sette tilbake fisk man ikke kan bruke på fornuftig vis, så sant den ikke er skadet. Det betyr jo at utgytt eller svært slank fisk som hovedregel skal settes ut igjen, fordi den ikke er særlig godt egnet til mat. Å sette ut utgytt og småfallen fisk, mens man tar livet av feit og større fisk, er ofte også en regel mange fiskeklubber ønsker å praktisere. Dette er nok fornuftig ut fra mange hensyn, men man bør ikke påstå at dette er den beste løsningen forvaltningsmessig. Tvert imot burde man jo da verne fisk som er storvokste og som ikke har gytt. Slank og utgytt fisk har jo ført genene sine videre, de er ikke lenger spesielt viktige for bestanden, det er langt fra sikkert at de kommer til å gyte en gang til og vil da faktisk bare være næringskonkurrenter til annen sjørret.

Det vil selvsagt være sånn at de fleste beholder en fisk som kan bli en flott middag og aller helst setter man også tilbake mest mulig av de øvrige fiskene man får. At en fisker kanskje tar livet av en stor og brunlig eller slank ørret for å sikre seg gode bilder av fangsten, bør likevel ikke være en skandale. Man bør kunne unne en fisker å sikre seg et godt minne av det som kanskje er drømmefisken for vedkommende, neste gang blir den forhåpentligvis avbildet i live og sluppet tilbake.

Skal man utøve fang-og-slipp, krever det at man fisker riktig og behandler fisken varsomt. Krokene bør være mothakeløse eller ha små mothaker, og om nødvendig bør kroken løsnes med en krokløsner eller ei spiss tang, kroken skal ikke røskes ut. Fisken må også kjøres pent, ikke langdrygt som taper fisken for alle krefter, ikke hardt som fører til større skader i krokhodet og som også kan skade ryggraden. Landingen bør helst foregå med en finmasket og knuteløs håv. All håndtering på land skal skje slik at fisken holder seg våt, fukt hendene og legg den på et vått og mykt underlag dersom du ikke setter den rett tilbake. Skal fisken løftes opp skal den holdes horisontalt med god støtte under buken. Selvsagt skal fisken settes tilbake så fort som mulig, husk at fisken må «holde pusten» over vann.

